

CATALUNYA SOCIAL

Any VII. Núm 333 ■ Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts. ■ 8 d'octubre de 1927

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11 - BARCELONA

APARTAT 1036
TELÉF. 1171 A

PER A "EL DEBATE"

Salvant el nostre criteri

Ens veiem obligats a dir dos mots dirigits al nostre estimat germà El Debate. I diem que ens veiem obligats perquè mai no ens ha agradat adreçar-nos a diaris catòlics per a manifestar diferències de criteri amb ells, ja que, encara que certes matèries siguin d'aquelles que Déu ha deixat a les discussions dels homes, no reporta cap benefici l'exteriorització de distàncies entre els qui en el camp catòlic lluitem dins l'estadi de la premsa.

Però no som nosaltres, sinó el col·lega de Madrid el qui ens porta a redactar aquesta nota. Si en un dels seus darrers editorials (i en molts d'altres, però sobretot en aquest del dia 29 de setembre darrer) El Debate no hagués parlat de les dretes espanyoles, sense reserves ni distincions de cap mena, a propòsit del fet de l'Assemblea consultiva, no ens trobaríem avui havent de salvar el nostre criteri. Però les generalitzacions tenen aquest perill, el d'obligar cadascú a establir les diferències oportunes i a fixar les distàncies corresponents.

Fa malament el nostre bon col·lega madrileny de parlar en nom de les dretes, generalment. Dretes són els elements jaumistes, dretes els integristes, dretes certs conservadors, dretes molts regionalistes, i no confonen pas la seva ideologia política amb la d'El Debate, cosa per altra part que resultaria ben difícil perquè dels temps en què aquell diari defensava el maurisme, fins als en què s'ha adherit incondicionalment a la dictadura, passant pel tradicionalisme mellista, pel partit d'acció social popular, pel mateix regionalisme, la seva ideologia ha estat constantment variable. Talent d'adaptació? Necessitats de la política? Vel·leïtats? No ho sabem ni és hora d'escatir-ho.

El que sí ens cal manifestar és que així com el senyor Ossorio i Gallardo s'ha cregut obligat a assenyalar diferències dins les dretes al·ludides pel diari directorista, serien a milers els homes representatius de la dreta espanyola que assenyalarien dites diferències si així ho creguessin necessari. Però si per als individus (per molt alts que siguin) això pot passar sense protesta, no així ha de passar-hi per a un periòdic que, en més o en menys, pot representar un sentit d'opinió com el nostre. I és per aquest motiu que avui ens hem d'ocupar novament del nostre germà en la premsa dient-li clarament que no ens sentim gens ni mica representats dins aquestes dretes de què ell es considera portaveu, i que dins de la nostra terra existeixen dretes ben legítimes que no comparteixen gens, en absolut, la ideologia política d'El Debate amb motiu d'esdeveniments actuals.

Que el diari madrileny considera l'Assemblea com un perfecte laboratori del qual sortiran, com d'una Acadèmia de Dret, lleis magnífiques; que creu en solucions de reforma constitucional a base d'organismes consultius; que es troba bé per molts anys allunyat del sufragi universal o de tota mena d'exercici de la representació; que creu que el poble s'educa ciutadanament no exercint drets polítics, etc., és cosa tolerable. Però procuri, en endavant, no creure que aquesta sigui l'opinió de les dretes espanyoles en tots els seus sectors.

I consti que no són polèmiques (que no ens agraden amb diaris catòlics) el que cerquem amb aquesta nota. L'única finalitat nostra en escriure-la queda ben palesa: salvar diferències per a salvar responsabilitats el dia de demà.

El Centenari de Sant Joan de la Creu

El Dr. Pla i Deniel, bisbe d'Avila, ha adreçat als seus diocesans una magnífica Carta Pastoral amb motiu del segon centenari de la canonització de Sant Joan de la Creu i de la seva declaració de Doctor de l'Església Universal.

El Dr. Pla estudia mestriolament la personalitat del Doctor d'Avila sota els interessants aspectes d'amador de la Creu, de Doctor místic, de Doctor poeta i de Doctor de l'Església Universal.

Ens diu Sant Joan de la Creu en Avisos y sentencias que: "Hay almas que se revuelcan en el cieno, como los animales que se revuelcan en él, y otras que vuelan como las aves que en el aire se purifican y alimpian."

Avui dissortadament són poques les ànimes que volen com les aus sota el cel blau. En aquests moments que la càrrega feixuga de la carn no ens deixa moure de la pols de la terra, és un consol per a l'esperit meditar els pensaments pregons del Doctor místic i gustar la mel dolcíssima de la poesia del seu verger.

Les obres místiques de les ànimes privilegiades que des d'aquesta vall de llàgrimes ja veien brillar en mig del parpelleig dels estels la faç serena de Crist, haurien de constituir el nostre aliment espiritual. Disortadament aquestes obres són poc estimades. La majoria de la gent prefereix la lectura d'aquelles obres que afalaguen els sentits.

Al costat dels grans místics, podem fer-nos la il·lusió que la nostra ànima ja ha abandonat la presó tenebrosa del pit i que ens trobem en el regne dels cels. Cal únicament aclucar els ulls i mirar cap a endintre.

Sant Joan de la Creu es, com diu el Dr. Pla, el gran Amador de la Creu. I que poc s'estima avui la Creu! A la nostra gent els plau més seguir camins planers que no pas els costeruts que menen a les altures. Si és impossible arribar al cim d'una muntanya seguint camins planers, també ho és voler traspassar la llanda de les portes del cel sense haver passat pel camí del calvari portant la Creu a coll. Si no estimeu la Creu no estimeu tampoc Jesucrist. El diví Mestre ens diu: "Si algú vol venir darrera meu, que s'abnegui a si mateix, i prengui la seva creu i em segueixi" (Mt. XVI, 24).

Quants homes trobaríem que es descoratgen perquè han de caminar damunt les pedres cantelludes del camí. Per què us descoratgeu, germans, si el camí del dolor és el que mena al cel? Sigueu optimistes. "Mireu les aus del cel, les quals no sembren, ni seguen, ni apleguen dins graners; i el vostre Pare celestial les alimenta. Si Déu vesteix l'herba del camp, que avui és, i demà és llençada al forn, quant més no us vestirà a vosaltres, homes de poca fe? No us inquieteu, doncs, dient: què menjarem, què beurem, o de què ens vestirem? Són els gentils qui es preocupen d'aquestes coses. Ja sap el vostre Pare que haveu menester totes aquestes coses. Cerqueu, doncs, primerament el regne de Déu, i la seva justícia; i totes aquestes coses se us donaran per escriure" (Sant Mateu).

El pessimisme no pot entenebrir l'ànima d'un cristià. Per grans que siguin les contrarietats i per aguts que siguin els dolors exclameu sempre: Sursum corda! Amunt els cors!

Estimem la Creu i no ens espantaran els dolors.

Per no perdre la llum de la gràcia que porteu dintre cal lluitar. Us equivoqueu si creieu que els homes austers i els sants segueixen planerament el camí de la perfecció cristiana. A cada recolzada de camí troben enemics poderosos que, esgrimint l'arma terrible de la temptació, els obliguen a tornar enrera. Però ells segueixen avançant perquè són forts. El bé i el mal lluiten aferrissadament dintre de nosaltres. No ens han, doncs, de descoratjar els dolors ni les temptacions.

Escolteu el que diu Sant Joan de la Creu: "El alma que no es tentada y ejercitada, y probada con tentaciones y trabajos, no puede arribar su sentido a la sabiduría; porque, como dice el Eclesiástico, el que no es tentado, qué sabe?" (Avisos y sentencias, núm. 299).

Si no heu lluitat com voleu fer vinclar en els aires la branca de llover de la victòria? Els homes que posseeixen un tresor saben recórrer a tota mena d'enginyers per evitar que els sigui arrabassat. Per què no fem el mateix amb la nostra ànima? Combatem els enemics que ens volen perdre, i salvarem el nostre esperit.

La mística de Sant Joan de la Creu és sòlida. No hem de confondre la veritable mística amb el sentimentalisme de molta de gent que volen ésser místics i no són altra cosa que uns pobres neuròtics. No hem de confondre els èxtasis amb les il·lusions de la fantasia.

Un místic no és un home malaltís, sinó un home que té l'esperit ple de llum i cerca la unió íntima amb Déu.

L'Església, diu el Dr. Pla, ha declarat Doctor de l'Església Universal al Doctor místic no pels èxtasis i revelacions que ell va tenir, sinó per la solidesa de la seva doctrina que basa la unió mística en les virtuts, i no en les revelacions i altres gràcies extraordinàries semblants, i per la discreció del sant que guia les ànimes per la llum de la raó i de la fe, de la llei evangèlica i sagrades Escripures, pel magisteri de l'Església i dels seus ministres, no pel criteri subjectiu de revelacions i comunicacions en les quals tanta cabuda tenen les al·lucinacions.

Caldria que la nostra joventut llegís i medités els cants espirituals de Sant Joan de la Creu. Certament que mentre el nostre cor bategui i el nostre pit aleni no podem despendre'ns de l'argila del nostre cos mesquí; però podem, llegint les obres dels grans místics, aquietar les passions i aconseguir el predomini de l'esperit damunt la matèria.

Ens hem plangut més d'una vegada que la majoria de les obres modernes estiguin amarades de sensualitat. Com voleu que els fruits siguin dolços i sucosos, si els arbres estan corcats!

Podeu exigir als esbarzers punxants que us donin roses perfumades?

Escolteu com parla Sant Joan de la Creu:

¿Adónde te escondiste,
Amado, y me dejaste con gemido?
Como el ciervo huiste,
habiéndome herido;
salí tras ti clamando, y ya eras ido.
Pastores, los que fuerdes
allá por las majadas al otero,

si por ventura vierdes
Aquel que yo más quiero,
decidle que adolezco, peno y muero.
Buscando mis amores,
iré por esos montes y riberas,
ni cogeré las flores,
ni temeré las fieras,
y pasaré los fuertes y fronteras.
Oh! bosques y espesuras,
plantadas por mano del Amado,

Oh! prado de verduras,
de flores esmaltado,
decid si por vosotros ha pasado.

*Voleu una dolçor més gran? Aquestes coses
únicament es poden escriure quan s'han pogut ban-
dejar les impureses de la vida i s'ha vist brillar
dalt del cel la faç serena de Crist.*

J. CIVERA I SORMANI

Campanya antiblasfema a la Colònia Vidal

Per manca d'espai no hem pogut abans donar compte dels actes verament grandiosos i edificants que tingueren lloc adés en la dita important colònia industrial, que tant honora, sota tots conceptes, la nostra terra.

Foren destrament organitzats per l'Apostolat de l'Oració i la Lliga P. de Perseverança.

Un solemníssim Tríduum de desgreuges precedí a la diada antiblasfema, en el qual prengué part el poble amb oracions i cants emocionants tots els dies.

Els actes de la diada foren: una Comunió general lluidíssima; una solemne exposició del Santíssim amb Missa cantada bellament per les Filles de Maria; una vetlla a Nostramo durant la diada, per torns nombrosos i fervents; rosari i exercici expiatori a primera hora de la tarda; processó triomfal del Santíssim pels carrers de la colònia amb un seguici d'obriers i obreres que imposava respecte i movia a pietat, i uns càntics i unes adoracions públiques a Nostramo que enfervorien les pedres... Totes les colònies fabrils veïnes enviaren importants representacions. Fou una diada antiblasfema comarcal magnífica.

Un míting vibrant i entusiasta la coronà, al final, dignament.

La presentació dels oradors del míting la féu el senyor Ignasi Vidal Gironella, apòstol del bé, qui amb paraules eloqüents i sentides, després de fer ressaltar la lletgesa de la blasfèmia, va dir als seus obrers que essent ells (els patrons) responsables, com ho són, dels pecats que es cometien dintre la fàbrica i no els impedeixen, podent-los impedir, des d'aquell moment els quedava terminantment prohibit blasfemar dintre d'ella. Com és digna d'imitació la conducta exemplar dels senyors Vidal Germans! Si tots els patrons, emmirallant-se en els senyors Vidal, prohibissin el mot blasfem i groller dintre llur fàbrica, quin pas tan gran per a fer desaparèixer de la nostra estimada Catalunya la inculca blasfèmia! Mereixen per aquest acte el més fervorós elogi que sincerament els tributem des d'aquestes ratlles. Que tinguin imitadors!

Acabà el seu emocionant parlament, el senyor Vidal, anunciant que, com a conseqüència d'aquesta diada, posarien dintre la fàbrica i carrers de la colònia uns cartells antiblasfems. Molt bé!

Després parlaren, encesos de zel per la glòria de Déu i d'indignació contra els que blasfemen el seu sant Nom, els senyors Novell, de Gironella; Aménos i Llor, de Barcelona, i Cirera, de Manresa; cloent i resumint tan eloqüents parlaments el reve-

rend senyor Rector, Mossèn Ramon Sampons, amb paraules molt fervoroses i encertades.

Els himnes de la diada ressonaren aleshores més clars i vibrants que mai, i per si el ressò d'aquelles protestes no arribés prou amunt, s'aviaren globus de propaganda antiblasfema que il·luminaren les tenebres de la nit, per damunt els milers de caps alçats al Cel en aquells solemnes moments.

Repetim-ho amb tot el cor: bé, moltíssim bé, per l'exemplar Colònia Vidal!

S.

Un nou Bisbe català

La premsa noticiera ve plena de gràfics i descripcions de l'acte solemníssim de la consagració episcopal de l'Il·lustríssim doctor don Isidre Gomà i Tomàs, a la catedral primada de Tarragona.

Poques vegades els carreus romans mil·lenaris amb què es vestí el magne i formosíssim temple metropolità de Tarragona, han vibrat amb tanta força com el passat diumenge durant les majestuosos cerimònies litúrgiques de la consagració del doctor Gomà.

Sota aquelles naus superbes es congregà tot el poble de Tarragona i dels seus voltants per a honorar al fill benaurat de la terra que pels seus propis mèrits anava a elevar-se a la més alta jerarquia eclesiàstica. I el poble, com sempre, prengué una part activa en aquelles corprenedores solemnitats, adherint-se coralment a elles, participant del seu esperit, beneficiant-se amb les seves virtuts, transformant-se com el consagrat i els consagrants en temple viu de l'Esperit santificador que alenava i batejava allí com en el primitiu Cenacle...

I hom recordava les eleccions episcopals dels primers segles i aquells esplets d'entusiasme i de cristianitat que feien bategar els cors dels primitius cristians en consemblants cerimònies.

Però no calia anar tan lluny en tan agradosos records.

En pocs mesos Catalunya ha vist algunes de les seves diòcesis honrades per aquest fet imponderable de l'íntima unió dels seus nous bisbes amb el poble fidel que anaven a regir. Lleida, Vich, adés; ara Tarragona...

Quin meravellós espectacle aquest de la unió íntima, espiritual, total dels remats amb els seus Pastors en l'Església de Crist!

Aquesta és la nota que ens cal remarcar, la que més ens omple i anima.

Rebi el nou Pastor d'Israel, el nostre venerable i savi paísà i amic, les felicitacions més corals i respectuoses, amb el sublim motiu de sa episcopal consagració.

El cas Cristòfor de Domènech

La meva irreverència

Qualsevol que sense conèixer els meus articles llegeixi *Pla i Muntanya*, de Balaguer, *El Dia*, de Terrassa i el *Diari de Mataró*, arribarà a témer que en efecte sóc reu d'algunes nequícies de caràcter macabre; es pensarà de debò que he penetrat en la cambra mortuòria d'En Cristòfor de Domènech i allí he vociferat o fins agredit el cadàver; o que he pertorbat la cerimònia funerària, o tal volta que entrant al cementiri he comès violència contra el mort o el taüt, o bé que he forçat el nínxol o el panteó i executat impietosament alguna profanació abominable. Amb un abús inqualificable de la metàfora em diuen entre tots, "irreverent", "que no deixo en pau el cos d'un mort", que "escarneixo i sacsejo un mort", que "sacsejo les tombes", que "presento batalla contra un pobre difunt", que no respecto el dolor de la família, que "em llenço com a voltor damunt dels cossos dels que han traspassat el cancell de la mort", que tinc una "obsessió malsana", que la meua actitud està "renyida amb la pietat cristiana", etc., etc. Pobre de mi, si m'apliquen als quotidians atacs contra escriptors vivents aquesta mateixa retòrica! Cridaran alarma perquè agredeixo als vius, i aixecaran el sometent en avisar que he comès un atemptat personal contra el senyor Feliu Elias, o que estic assassinant als de la festa de l'Arc de Barà!

Simplement, no he fet sinó treure d'un calaix un llibre que vaig comprar bon punt sortit, i que em proposava combatre, i així ho havia anunciat ja fa molts mesos (1), i davant d'uns homenatges de lloança a l'autor d'una obra nefasta, he avisat a tothom el perill. Deia jo pel febrer d'enguany, en un incís d'una altra controvèrsia, que si jo assolís entre altres objectius de les meves campanyes, que un sol dependent federat refusés el *Carnet d'un heterodox*, veuria coronada amb prou eficàcia la rectitud de la meua iniciativa. Va ésser realment una sort, que jo, per la complicació mateixa no pogués executar llavors el meu disseny de predicar als dependents el rebuig de l'obra de Brand, perquè segons sembla En Cristòfor de Domènech s'havia fet ja portar a la clínica, i haurien sortit aquells mateixos diaris a reptar-me fort, perquè jo atacava a un pobre malalt indefens que jeia en el llit del dolor.

Hauria hagut de criticar-lo, el llibre de Brand, així que va sortir, pels mesos primers de l'any passat... però informant-me prèviament de la salut de l'autor. No fos cas que resultés que jo cometia l'acció inhumana de pegar a un cardíac, a un tuberculós o a un pobre neurastènic.

Sinó que, ai de mi! Que En Cristòfor de Domènech hagués estat un home gras i de salut rutilant, tampoc m'haurien perdonat. Viu i fort i vermell i sanitos està En Feliu Elias (per molts anys Déu li doni salut i vida, si no no me'l deixarien combatre), i vet aquí, també trobaren molts que el meu atac al robust panteïsta era inoportú i contraproduent, i, com és natural, poc cristià. Tot justament la meua citació incidental del *Carnet d'un heterodox* era en vindicar lo'portunitat de la polèmica contra l'Apa. Com també va ésser trobat fora de temps i passat de moda el que sortís jo a discutir amb el viu i argent viu Josep Pijoan.

Era a darrers de l'any passat que En Carles Soldevila alludint-me, o alludint-nos, d'una manera visible es demanava "quina gran heretgia ha calgut combatre perquè es produeixi, com de fet s'ha produït, un nucli d'escriptors vidriosament catòlics?" El cas de Catalunya, segons ell, no és el de França. Perquè allí sí, allí "hom comprèn que la natural fluctuació de les idees hagi fet néixer a França la cridanera generació dels Daudet, Maritain, Max Jacob, Claudel, Cocteau, Psichari (i Lleó Bloy, podem afegir) com una rèplica a les generacions de Renan, Taine, Flaubert i Anatole France". Com una rèplica a les generacions de Renan, Taine, Flaubert i Anatole France? Però si Renan és mort, Taine és difunt, i Flaubert fa anys que el sepultaren, i els ossos d'Anatole France fa molts mesos que jeuen sota terra (si és que no es fes incinerar, cosa que no recordo). I a França els catòlics combaten a Renan mort, a Taine enterrat, a Flaubert, ja judicat per Déu, i a Anatole France indefens? I gosen els catòlics francesos cometre aquestes horroroses profanacions, de "no deixar en pau els cossos dels morts", de "presentar batalla contra els pobres difunts", de "sotraguejar tombes"? Què diran *El Dia* de Terrassa, el *Diari de Mataró* i el *Pla i Muntanya* de Balaguer si se n'assabenten!

La teoria inventada de fresc per aquests estimats col·legues, que a un autor mort no és lícit atacar-lo, jo els recomano que corrin a fer-la apuntar al Registre de la Propietat Intel·lectual i que en demanin privilegi. És una troballa novíssima, i de debò jo els asseguro un èxit lucratiu. S'hi abonaran de seguida, ho podeu tenir per segur, tots aquells qui afavorits per circumstàncies polítiques s'hagin assegurat durant la vida l'estar a cobert dels judicis i de les acusacions. Quan moriran ja Déu els haurà judicat, i segons aquell novíssim principi, als homes no pertocarà sinó el silenci. I el judici de la Història, vindicta de la justícia humana contra tanta mentida victoriosa, contra tanta tirania impune, quedarà anul·lat, per respecte, segons els diaris esmentats, als cadàvers dels malfactors i dels falsaris.

No és lícit atacar a un autor mort? Però a l'autor mort li és lícit atacar els vivents, des de les planes del llibre que el sobreviu. Jo no puc contestar a En Cristòfor de Domènech, perquè ja és mort i enterrat. Però En Cristòfor de Domènech, des de les planes del *Carnet*, em pot seguir ferint i ofenent i bufetejant. Perquè és difunt ell, tinc de fer el mut, jo. Però ell segueix dient-me *lladre segur* a mi, que vaig a missa, i segueix escopint a Crist clavant-li l'insult de qualitat més infernal que mai a Jesús Crucificat ment humana hagi concebut ni mà humana hagi escrit, com el de la pàgina 168 ara davant dels meus ulls ben actualment oberta. Voleu que calli jo? Feu, doncs, callar també a Cristòfor de Domènech!

Vosaltres teniu la paraula, amics d'En Cristòfor de Domènech. A vostra mà està el practicar la bona obra, la que jo aconsellava a la família en el meu article primer (2). "La família—jo escrivia—a dequir per l'esquela mortuòria, ha volgut que almenys fos enterrat com a cristià i catòlic. Però si no li és indiferent que Brand sigui ara i per sempre més atacat i rebutjat per anticatòlic i anticristià, és obligació de consciència dels seus familiars recollir el *Carnet d'un heterodox* i lliurar els exemplars a les flames."

I calleu també vosaltres, perquè si dieu que jo su-

planto el judici de Déu condemnant a l'*Heterodox* també el suplanteu vosaltres absolt-lo. Si és que el judicar, des d'un punt d'albir *merament humà* (i salvant els arcons de Déu, i desitjant-li àdhuc la contrició postrera), com jo ho feia constar en el meu primer article (3), és passar al davant del Tribunal de la justícia eterna, també hi passeu vosaltres al davant, pronunciant-vos en sentit favorable.

L'acusació més fresca que em dediquen, és que jo ataco a un *indefens*. Indefens En Cristòfor de Domènech? No surten tants soldats a defensar-lo, no solament des del seu propi camp socialista, on estava ell mobilitzat i regimentat, sinó, ai las!, des del camp catòlic? Des de quan és atacar a un indefens l'acusar a un home que en vida formà part d'una organització de combat ben concreta, i positiva, amb comitès i periòdics, com la Unió Socialista de Catalunya (4), com *Lluita*, gaudint, per tant de la solidaritat d'idees i d'acció entre els membres d'una comunitat constituïda. No són, en tot cas, els deixebles, amics i seguidors, els responsables de l'obra de l'escriptor que han adoptat per mestre?

Diu que fins ara a Catalunya tots els escriptors deposaven les armes davant la mort de l'enemic, el periòdic balaguerí *Pla i Muntanya*. Ço que fan a Catalunya i a tota Europa els qui porten armes a la mà, és *saludar* amb aquelles armes, i no pas *deposar-les*. És costum cavalleresc de la gent de guerra, presentar armes al pas de l'enemic tombat i mort, però no pas cessar la lluita, ni deixar de combatre per un sol moment l'acció i la intenció enemiga d'aquell difunt.

I, ben cert, en el cas actual, calia una feina més absolutament urgent que la de saludar la mort d'aquest enemic: calia avisar que era un enemic. I con-

venia recordar a tothom que un enemic és un enemic, i que un heterodox és un heterodox.

R. RUCABADO

(1) CATALUNYA SOCIAL, núm. 298, 5 febrer 1927.

(2) Núm. 326, 20 agost.

(3) Per a evitar la llegenda, ben gratuïta, que s'ha començat a forjar sobre els meus articles dient (m'ho han dit de paraula) que jo condemnava Brand a l'infern, torno a reproduir els paràgrafs antepenúltim i penúltim, i ara ho subratllo.

"No hem d'ésser nosaltres els qui condemnem en definitiva a Cristòfor de Domènech, perquè Déu és el seu jutge i ja està judicat a hores d'ara, i qui sap si la Divina Misericòrdia en sos arcons insondables ha tocat el cor del moridor en els instants postrers i li ha revelat, amb la veritat eterna l'horror de la seva culpa, i un pensament secret, de sincera contrició final, li hagi encara obtingut el perdó i l'eterna salut. Déu ho faci; millor dit, Déu ho hagi fet.

"PERÒ EN TANT COM HUMANAMENT ENS POT ÉSSER CONEGUDA L'OBRA d'aquest que a si mateix s'anomenava, i no pas per riure, HETERODOX, no podem fer altra cosa que condemnar-la, i cridant, perquè la gent no s'hi confongui. Si guí quina sigui la destinació eterna de l'ànima de Brand, l'obra que resta, representació la més autèntica de la seva personalitat, i mitjançant la qual serà En Cristòfor de Domènech conegut i judicat per les generacions futures, no mereix altre judici que l'execració més vehement". (CATALUNYA SOCIAL, núm. 326, 20 agost, pp. 553 i 554).

(4) Cristòfor de Domènech formava part de la Secció de Relacions Exteriors de la Unió Socialista de Catalunya, segons la relació oficiosa donada per *La Publicitat* a l'11 juliol 1923.

Em pertoca donar mercès les més cordials al senyor S. Armenter, qui, sense ésser conegut meu ha surtit espontàniament a la meua defensa, d'una manera ardida i generosa, en el mateix *Pla i Muntanya* de Balaguer, i s'ha vist per aquesta causa atacat ell a continuació. Déu li pagui la bona obra i el sacrifici.

Any nou vida nova

Això d'any nou vida nova ho hem de dir els que seguim un curs acadèmic en aquests dies. Per a nosaltres ara som a principis d'any. L'acabament, en el juny. La resta, massa llarga potser, és el pas o intermedí de vacances. Així ara som en els temps dels bons propòsits, dels grans projectes; projectes i propòsits no cal dir-ho, bé prou que ho sabem, dels quals la meitat, i més i tot, s'esfumaran. Tanmateix no cal desesperar-s'hi. I no per allò que en el món cal viure d'illusió... Perquè desgraciat d'aquell que torna de l'estiu sense cap pensament, sense cap illusió per dur a la pràctica. Desgraciat, sí. Gairebé es pot dir que no farà res de bo. En tot cas el seu treball serà ordenat i metòdic si volem, això sí, però tràgicament inconscient com el d'una màquina. La nostra vida universitària, tots ho sabem i ho lamentem, deixa molt a desitjar. Passa un curs i un altre i les coses queden igual. Cada any la rutina guanya una batalla i va fent el seu camí. S'ha dit: a grans mals grans remeis, i això és el que cal fer, tirar al dret i caigui qui caigui. Tothom serveix per queixar-se. Però no és pas or tot el que lluu. Això de cridar i protestar s'ha convertit desgraciadament en un vici, en una rutina més. Si algun estudiant o catedràtic ben intencionat tira una pedra en aquelles aigües entollades, veureu que tot seguit aquells que tant cridaven són ara els primers de protestar d'innovacions que els treuen la son dels ulls.

La Federació Catalana d'Estudiants Catòlics, que amb tant d'esforç treballa per l'enaltiment moral i intel·lectual de l'estudiant, té el propòsit d'empendre de nou i amb tot braó la campanya dignificadora. Toparà, no cal dir-ho, amb l'oposició sistemàtica dels uns i amb el que és pitjor: la indiferència suïcida dels altres. No hi fa res, però. La qüestió és moure's, treballar. Si tan sols s'aconseguís moure una mica aquell ambient putrefacte, el revifament vindria, si Déu vol, amb l'aire pur. I ara, el que tingui orelles per escoltar, que escolti!

LLUÍS FERRAN

Federació Catalana d'Estudiants Catòlics

Cursos de Llengües clàssiques i modernes

Grec, elemental, professor Sr. Carles Riba.
Llatí, elemental i superior, professor Mn. Llorenç Riber.
Anglès elemental i superior.
Alemany, elemental i superior.
Francès, per professors nadius.

Queda oberta la matrícula a la secretaria de l'entitat, Rivadeneira, 4, primer, tots els dies feiners de 7 a 8 del vespre.

CONFERENCIA NOTABLE

August Pi i Sunyer: "Vida i creació"

El tema de la conferència, donada al Polytechnicum, no pot ésser més important, ni el conferenciant, en el terreny de la biologia, més conegut a la nostra terra i àdhuc en altres terres.

Ni tampoc més del dia l'estudi d'aquesta qüestió, en els dos termes de la qual s'abracen, fonamentalment, tots els problemes divins i humans.

Què és la vida?

Què és la creació?

Com totes les paraules expressives de conceptes bàsics, no tenen definició exacta i comprensiva aquestes dues que integren el tema.

Mentre no es demana la definició d'aquesta mena de veus, sembla que tothom la sàpiga, com la de Déu, la del temps, la de l'espai, la de l'ésser, la de l'eternitat... Hi ha en el nostre enteniment com una llum difusa que illumina aquests cabdals conceptes, escàpols a tota precisa explicació.

L'eminent conferenciant tampoc intentà donar-la de la *vida* ni de la *creació*.

Judiqui's per l'altura intel·lectual del mestre, i la profunditat del tema, i l'especial situació del senyor Pi i Sunyer en el camp científic (al qui no podem, malaguanyadament, comptar com a nostre), l'interès que despertà la conferència i l'atenció amb què va ésser escoltada.

El conferenciant digué, entre altres coses, que "tots els temps l'home s'ha sentit atret, si no preocupat, per aquesta cosa encara avui inexplicable que és la vida. I de tots temps, quan l'home s'ha proposat d'explicar-se-la s'ha decantat, generalment, a una de les dues solucions, oposades i insuficients.

"La més antiga, podríem dir la més primitiva, és la solució antropomòrfica, teleològica o finalista, que s'aplicà àdhuc a l'explicació dels fenòmens mecànics i físics.

"Ara, cal convenir que la teoria vitalista o teleològica aquests darrers temps ha tornat a pendre gran volada i homes eminents la professen.

"L'explicació finalista té tres modalitats: a) la del finalisme extrem, amb caires d'ampla metafísica i una renovació d'allò que ja defensà també Leibnitz i que es diu l'"harmonia preestablerta", això és, que totes les coses en llur desplegament compleixen treballs i executen designis previstos a l'avançada. b) la segona modalitat és constituïda per l'acceptació en els éssers vivents d'un principi que obraria d'una manera semblant a com actua el pilot en una embarcació (usant termes aristotèlics); el pilot no ha fet l'embarcació, però gràcies al pilot l'embarcació es mou, s'adapta a les realitats, tira endavant a despit de la tempesta. I c) la tercera modalitat considera que la vida és un conjunt d'actes que es desenrotllen semblantment a actes mecànics, però posant a contribució forces especialitzades i exclusives dels éssers vivents.

"Enfront d'aquesta explicació teleològica o finalista de la vida s'aixeca l'explicació, també vella de segles, del mecanicisme radical. És la teoria que no veu sinó matèria en tot, o bé energia, que al capdavall és una modalitat de la matèria. Aquesta teoria és l'anomenada "materialisme" o "energetisme",

i suposa que al món tot s'explica per accions mecàniques.

"Fa pocs anys que s'intentà una solució mitjana, desafortunada com gairebé totes les solucions mitjanes. Aquesta solució o explicació de la vida la formulà Bergson, qui en el fons es decantà, però, vers el vitalisme. Considera que en un principi a tota criatura vivent fou donat un impuls, un "élan vital" com diu; després la criatura es desenrotllà segons diverses circumstàncies. De manera que aquell "élan vital" no és quelcom de mecànic i fatal, sinó que s'ha de comptar també amb el contingent i amb l'arbitrari.

"El doctor Pi i Sunyer glossa les diferents teories i diu que la ciència, com a tal ciència d'observació i escrutadora dels fets, no pot admetre el contingent. El coneixement científic ha d'ésser determinista; ara, la ciència no és tot, la ciència té el seu camp limitat, però no ha de negar l'existència d'altres camps, i sobretot no ha de transcendentalitzar.

"En acabar la seva conferència diu que després de trenta anys d'estudis del mateix tema, ell encara no pot dir si és o no vitalista: l'assumpte no és tan fàcil de decidir com a un simplista podria semblar.

"Finalment, diu que la vida és creadora, que no és una pura successió de fenòmens per llei d'evolució; sinó que crea; en el món físic, hi ha coses engendrades per causes vitals; i l'home, cim de la vida, crea moltes coses: els elements de progrés que transformen la geografia i modifiquen les races, crea la ciència i l'art i crea, en últim terme, el més superior, que és l'ètica. I el que sempre hem de procurar, diu, és posar-nos en les millors condicions de consciència i d'entusiasme per a reeixir millor en les nostres creacions."

Tenint en compte, com dèiem abans, la posició del savi biòleg en el camp científic, no poden sorprendre'ns algunes de les afirmacions i opinions del conferenciant, ni l'exposició sintètica de doctrines que ell no comparteix...

Es exemplar, però, i admirable, la següent confessió del senyor Pi i Sunyer: *després de trenta anys d'estudis del mateix tema ell encara no pot dir si és o no vitalista*. Un home de tant de talent com En Pi i Sunyer, un home tan ben preparat com ell, un home que esmerça trenta anys — és a dir la flor de la seva vida i, en certa manera, tota la vida — en l'estudi d'un tema, encara no gosa a decantar-se per una de les dues solucions proposades o explicatives!

I tants intel·lectuals i superhomes, lilliputencs o ensuperbits, que veiem per còrcols i ateneus encarcerats, definint i dogmatitzant sobre qüestions cabdals com aquesta, sense saber de què se les heuen i disbaratant amb un aplom i una petulància que farien riure si no fessin plorar!

Trenta anys porta esmerçats En Pi i Sunyer en l'estudi del problema dit, sense encara decidir-se entre les diverses solucions que se li donen, quan aquí abunden els homes que resolen el difícil problema del seu propi ésser i el seu esdevenidor moral-religiós passant-se a l'enemic i proclamant-ho estúpida-

ment en una fórmula que s'ha fet cèlebre: "Quan jo era catòlic..."

Altrament, l'exposició que fa En Pi i Sunyer de l'estat de la qüestió per ell tan estudiada, convida a la reflexió i també a l'estudi, que ens portarien molt lluny.

No és aquest el nostre intent. El que convé fer constar, a la llum de la conferència del doctor Pi, són els corrents de la ciència contemporània, cada dia més ben orientats cap a les solucions de les Escoles catòliques en els problemes fonamentals de l'esperit humà que més esperonen a l'estol de savis ben formats per estudiar-les; i la minva creixent dels partidaris de les oposades solucions, que endebades cerquen en el camp erm del materialisme, on sols

hi ha *matèria i força*, i on els conceptes de *vida i creació* ni tenen termes hàbils per encabir-s'hi.

I encara que sigui separar-nos del tema, que tampoc podem enfondir més en aquestes planes, fem notar, aprofitant l'avinentsa, el benefici imponderable que ha prestat a la humanitat la nostra santa Religió donant-li resolts en un llibret de curta lectura i fàcil comprensió — la Doctrina Cristiana, — tots els problemes vitals que més afecten l'home per la seva actual i futura existència, i la societat en general; problemes que hom es passaria estudiant-los trenta (i més anys) com l'illustre doctor Pi i Sunyer, però molt més inútilment encara.

J. J. C.

ASPECTES DE LA VIDA

La innocència

La infantesa és l'edat de l'alegria, de les cançons i les rialles innocents. L'infant deu ésser, ja naturalment, alegre i atrevit, rialler i cantaire; i aquesta alegria li prové de la innocència. Quan l'infant comença a tastar l'aspror de la vida; quan furguen pel seu magí certes idees mogudes per afanys i curiositats que no havia llucat mai; quan l'infant, en una paraula, deixa d'ésser infant, quin canvi s'és obrat en son esperit!

Per això sempre ens hem plangut del poc compte que hom té quant a la innocència dels nostres germans petits. Per això el cor ens sagna cada vegada que contemplem una pobra criatura bocabadada davant un gravat obscè, que tant abunden arreu, des de les il·lustracions de les novel·les llores, fins als gravats de moltes novel·les sanes; des de la pornografia exposada descaradament en els quioscos i llibreries immundes, fins a la pornografia més fina, més subtil, més enganyosa i més nociva, exposada en qualche llibreria de bon nom, que té, al costat del Sant Evangeli, a tocar d'un llibre piados qual-sevol, una novella blanca, el gravat davanter de la qual és una dona quasi nua!...

Es de plànyer, certament, és de plànyer la deixadesa en què tenim la cultura dels infants. Una paraula nostra pot enrunar tot un munt d'illusos i alegries infantils.

Cal pensar que nosaltres som responsables dels primers actes conscients que cometin, car abans obraven per instint i sempre seguien a ulls clucs la remor dels nostres passos. Cal pensar amb la greu transcendència dels actes primers, que quasi sempre són causa directa dels actes posteriors. Després caldrà guardar-nos de l'escàndol i guardarem la innocència dels infants.

Hi ha qui no creu en l'alegria infantil; hi ha qui és contrari de la innocència perquè diu que és ignorància; per aquests els infants ho han de conèixer tot; res d'illusos, res de contes de fades i castells encantats; la realitat de la vida... Pobres infants! La infantesa o és innocent o no és infantesa.

La innocència: veus ací la flor més bella, l'estat més atractiu de la criatura humana. L'odi és causa de malvolença i lluites fraticides, i en un cor innocent l'odi no hi furga.

La innocència és amor i a tothom estima igual.

La innocència sap agrair i admirar sense adulations; sap donar a cadascú la paga que li pertany.

La innocència s'entendreu davant dels qui sofreixen i mira benèvolament als pobres. Si sou menyspreats de tothom, la innocència us acollirà.

La innocència no es venja; sap perdonar i pagar amb una besada d'amor qualsevol greuge.

La innocència vertadera, la que no ha estat encara maculada per les sutzures i baixeses dels homes del món, obre els braços generosament a cada cor que s'atansa; per ella no hi ha distincions; se sent germana de tots, i no tement ni la fúria de les bèsties de la selva, les mira sense temença amb un deix augur de fraternitat...

No és cert que amb una generació practicant d'aquestes virtuts, serien resolts tots els problemes socials, des dels més ínfims als de més transcendència?

Una tal regeneració fou duta a terme en l'angeli humanitat de Sant Francesc d'Assís: l'home més gran, més excels, més diví, més innocent de tots els homes, esdevingut tan excels precisament després d'haver-se fet com un infant.

I Sant Francesc d'Assís fou solament un fidel imitador del Déu devingut home: per fer-se l'home humil, mansuet, generós, pobre i caritatiu per excel·lència; Jesucrist fou el propagador i exaltador de la santa innocència.

La innocència és saturada d'una dolçor i poesia que enamora. Un infant és mereixedor de tot. Crist ja ho deia que havíem de fer-nos infants per a merèixer el cel.

Si no volem o no podem ser-ho, respectem, almenys, els que ho són. Hi anem amb tant poc de compte!...

FRANCESC DE P. PUIG

Lleó XIII, en l'Encíclica *Rerum novarum*, clama perquè els obrers guanyin un jornal suficient per a ells i les necessitats de la família, i que els permeti satisfer la natural aspiració de millorar de fortuna, i d'arribar un dia a la possessió d'una modesta propietat.

El geni medieval

El geni cristià, sota la irrupció dels bàrbars i la desfeta de l'Imperi de Roma, sembla mort i soterrat. L'igneu columna de sacrifici que flamejava damunt les catacumbes apar com apagada, i la sang dels màrtirs, enllotada amb el carnatge de tanta lluita.

Mes el geni cristià fa la seva via per dintre. Per llevar, sembla que també, segons la dita evangèlica, com la sement ha de podrir-se sota terra. Ara en la llunyania del temps podem copsar millor el seu procés. Per què la propagació del cristianisme no havia d'acomodar-se a la llibertat humana? I si aquesta és la contínua reacció de la lluita de l'home damunt la terra, el cristianisme, propagant-se, havia de constituir, com encara constitueix avui, l'objecte més noble de tal lluita.

Cap ací es decantarà d'antuvi: fer estimar l'home en tot el que val. I per a això no aixecarà entre home i home un objecte abstracte, que algú ha anomenat l'heroització de la llei (1), com l'antiguitat pagana, sinó l'home mateix, amb totes les seves falles i turpituds, mes també amb tota la nobilitat d'ésser intelligent, redimit pel Crist, i germà universal un de l'altre, com fills adoptius de l'únic Déu vertader.

Per aquesta primera obra d'estimabilitat omnímoda, el Cristianisme, quan sembla soterrat sota la irrupció dels bàrbars, labora per l'abolició de l'esclavitud. Serà necessari retreure i menys enumerar, els canons dels Concilis de l'Església, dels segles VII i VIII i posteriors, per a la facilitació de l'afranquiment dels esclaus? Creiem que no, per tal que hom pot trobar-los en qualsevol manual d'història eclesiàstica o història universal.

El mateix es pot dir del respecte envers els vençuts i captius. La terrible sentència del "vae victis" queda aviat una remembrança de mal averany; i una comminació de conhort, si per cas, i resignació cristiana. Qui no sap també les prescripcions dels Concilis pels bons tractes als presoners? Cosa tan sagrada com era la venda dels objectes del culte, deixava d'ésser-ho i era piadosament aconsellat i tot quan es tractava d'alliberar aquells.

I qui ignora les lleis de la mateixa Església per tal de restringir les lluites fratricides i endolzir-les al màxim possible? Per elles no sols s'evita un vessament preciós de sang, sinó que l'home bàrbar encara s'inicia, s'entrena que diríem avui, en la convivència social. Si no hagués estat per elles, quant i quant de temps més no hauria trigat a capacitar-se per a la vida ciutadana?

No pot tampoc deixar-se de remarcar l'ennobliment de la dona, companya de l'home i digna de la mateixa estimació. Si la monogàmia era llei dels romans i costum, semblaria, dels gods, no per això en uns i altres la dona deixava d'ésser un mitjà ben jussà de plaer. Sense aquest sentit immoral no es compendria la facilitat i lleugeresa dels divorciaments i la depravació dels costums. La valorització de la dona, com a esposa de l'home, per mitjà de la unitat i indissolubilitat del matrimoni, és un altre dels més eficaços fruits del geni cristià quan i tot semblava colgat sota les desferres de la civilització occidental.

Tota aquesta obra, que hem dibuixat borrosament pels punts cimals, es pot concretar en dos principis

de màxima categoria que aviat constitueixen el basament sòlid de la societat medieval: la consciència de l'individu de la pròpia personalitat, i l'estabilització de la família. La primera aplicació d'aquests principis a la convivència social dóna lloc a la formació de la societat feudal.

* * *

Ens sap greu que un home de la vasta cultura de Joan Estelrich (2) hagi tingut un gest públic de condemna del feudalisme quan ha dit que "pels exemples de Roma, l'Europa revolucionària s'alliberà de rovellades fórmules teològiques i feudals". I que aquesta expressió l'hagi ratificada i amplificada en posteriors ocasions, segons notícies absolutament fidedignes, en exclamar que la societat d'avui no pot pendre cap patró de l'organització feudal, i en canvi li quedaria molt per imitar dels millors temps de la República Romana. És que enfront l'aparatositat democràtica d'aquesta, Joan Estelrich és pèrfid en aclucar els ulls davant la munió innúmera d'esclaus, que no gaudien no sols de cap dret de ciutadania, sinó ni de civilitat ni humanitat?

Creiem que en tota societat civilitzada han de tenir més primacia els drets civils, morals i d'humanitat, que no pas els polítics i de ciutadania. Sota aquest punt de vista, l'organització feudal és superior a l'organització republicana i imperial de Roma. No hem d'explicar pas aquí, car fóra enutjós i puerilment pretensions i tot, l'estructura del feudalisme. Políticament, estava basat en una desintegració o repartició variaforme de l'autoritat. Socialment, recolzava damunt la desintegració, o millor dit desdoblament, del dret de propietat. Però, en una òrbita i l'altra, l'home, o si es vol el ciutadà, gaudia de la llibertat civil i àdhuc política. Tant sota una esfera com l'altra, l'home era lliure, d'un cantó, en virtut del sà individualisme que li havia desvetllat el Cristianisme; d'altre, era un home estabilitzat, fonament d'una família, senyal màxim de civilització per al qual l'havia disciplinat la llei cristiana.

Políticament, l'home medieval, en virtut del dret de què gaudia, de triar son domicili entre el camp i la ciutat, podia amb llibertat l'escollir d'intervenir en la *res publica*, o a través del gremi de son ofici, o per mediació de son senyor feudal en virtut d'un contracte bilateral, pactat lliurement i que, encara que solia ésser perpetu, mútuament, però, podien denunciar. Tant en una esfera com en l'altra, el ciutadà es garantia d'aquesta faisó el màxim bé polític: que és la pau en la llar i en la via; la seguretat personal, i el dret al treball.

La millor fermança que enfortia el ciutadà consistia que la llibertat política d'aquest estava solidificada, per mitjà dels interessos més sòlids que hi ha, com són els de la terra, amb la del senyor; car sense pau el serf no podia conrear la terra i no podia llevar fruits ni per a ell ni per a l'amo. Per això, en justa correspondència, quan calia, i segons pactes lliurement establerts, havia de cooperar al manteniment d'aquella, o bé ajudant al sufragament de les despeses, o bé posant-se armes en mà.

No és estrany, així, que allò precisament que constituïa el punt més fort de l'organització feudal, que era el garantiment de la pau pública, de la seguretat personal i de l'estabilització i perennització de les famílies, esdevingués a l'últim el punt més feble, per on es clivellà i esquerdà. Hom pot llegir els autors que han aprofundit més la qüestió com Fustel de Coulanges (3) i J. Calmette (4) i mants documents de l'època, i s'adonarà o constatarà tot seguit que molts d'aquests serfs es feren rics amb l'asserviment de la gleba. Rics, uns es venien l'establiment, com un botiguer dels nostres dies es traspassa la botiga, cobrant una respectable prima, a la qual cosa, amb el consentiment del senyor, gairebé sempre els pactes donaven dret. Els altres, qui no podien realitzar així amb escreix de guany llur establiment, emigraven, i com que es posaven fora de la llei i tenien a veure amb la justícia, se'ls negaven els socors de peregrinatge i eren perseguits (5).

Dèiem que pel punt més fort el feudalisme es clivellà, i s'esmicolà definitivament; puix amb la pau que assegurà i féu desenrotllar el treball del serf, aquest s'enriquí i perennitzà la família. Enriquí, pogué, d'una part, reivindicar i aixecar-se en armes i tot contra els senyors per exercir la seva llibertat civil i política directament, sense gaires intermediaris. I d'altra part, en constituir un sòlid fonament econòmic, pogué dedicar els seus a l'estudi de les ciències i de les arts, la indústria i el comerç, i esdevingueren els organitzadors d'una societat més democràtica i més, políticament, cristiana. Havia d'ésser així. D'aquesta manera, en democratitzar-se el posseïment de la terra, de fet es democratitzà tota la societat. El principi d'autoritat i el dret de propietat es reintegren de nou, segons una jerarquia més simple i més orgànica, dintre la qual la màxima unitat es pot conciliar amb la màxima varietat i amb la múltiple participació del ciutadà en la *res publica*. Aquesta obra total, el Catolicisme no pot acomplir-la amb la rapidesa amb què hi anava, pel sorgiment del protestantisme. Mes d'aquest ací no hem de dir-ne res, almenys per avui.

És perfecta, és imperfecta l'organització feudal? És senzillament una organització de transició, filla de l'acomodament dels interessos morals i materials de l'home a les vicissituds i circumstàncies històriques, com fa observar molt justament Fustel de Coulanges en la obra referida. Com organització de transició i acomodament, és una forma perfecta. Pot comparar-se amb la forma republicana de Roma? Aquesta, el nostre amic Estelrich la considera com una cosa definitiva, i naturalment així no pot estatuir-se una comparació equitativa entre l'una i l'altra. Mes, com l'embrió o el ferment d'una nova societat millor, per què no ha d'ésser superior la fórmula feudal a la forma republicana modelica de Roma? No té al marge la taca negra, afrosa, truculenta, de l'esclavatge. Aquest dispersava les famílies, i així desplaçava contínuament el fonament d'una més perfecta organització social i política. L'asserviment de la gleba les estabilitzava, les enriquia, les propagava, tot posant així l'armadura i l'aglutinant d'una més acurada organització.

El feudalisme, per un sentiment més i més viu de la dignitat humana, desvetllà l'individualisme, pel qual l'home es capacità més i més per a la plenitud de l'exercici de sos drets polítics i civils. La República de Roma, deixant de banda l'extraordinària

casta dels esclaus, no tenia cura per als altres, els qui gaudien del títol de ciutadans, sinó de la llibertat política. La plenitud de l'exercici de tots els drets constituï el ressort ocult de la creació del dret polític, però encara més de la creació del dret civil, i respectuosos amb les personalitats, sempre conseqüent en son individualisme cristià, del dret consuetudinari. En democratitzar la terra, com hem dit ja, democratitzà la riquesa, l'obra de la qual, si ha sofert un truncament greu, amb l'imperi d'un capitalisme anticristià, la democratització de l'economia d'avui als Estats Units ens dóna coratge a besllumar el que serà la futura organització econòmica del món, inspirada o insuflada per l'esperit cristià.

Sense aquest mateix individualisme, sense aquest desenvolupament ple, integral i cristià de la personalitat humana, tota l'obra artística de l'Edat mitjana, sobretot la de les catedrals i monestirs, no té explicació. Són superiors, són inferiors als monuments de la Roma pagana? Sembla que ací no és oportú discutir-ho. Més, almenys, són dignes d'igual respecte i admiració, no sols elles mateixes, sinó el poble que les creà, aquell poble sortit de l'organització feudal. De manera que si el món tornés a l'estat caòtic de l'època de les invasions bàrbares, potser tornariem a servir-nos-en de model per a reorganitzar-lo de nou, i en canvi marxant el món en la seva marxa ascension cap a temps millors i fórmules d'organització més perfectes no hi ha por que salti endarrera segles enllà per organitzar-se segons el model de la Roma pagana.

Dirà tal vegada el nostre amic que oblidem els abusos i privilegis del feudalisme. No volem suposar pas que el nostre amic creu en molts d'ells que la història ha desmentit, com en l'abultament d'altres. Així i tot reconeguem abusos i acatem privilegis. Mes, si hem de retreure i comparar abusos, aleshores ja cal que l'amic Estelrich cuiti de pressa a tancar Roma i tota la seva civilització amb set panys i amb set claus.

ANGEL GRAU

(1) Joan Estelrich, *L'obra de Roma (La Veu de Catalunya*, 5 d'agost de 1927).

(2) Ibid.

(3) *Les origines du système féodal*.

(4) *La société féodale*.

(5) Eugenio Florian i Guido Cavaglieri, *I Vagabondi*.

Totes les condicions i classes honestes que hi ha a la societat són dignes de respecte, a totes hem de pagar l'homenatge de la nostra consideració, perquè la diversitat d'elles no prové d'un conveni, ni d'un acte de despotisme, no són obra ni de la voluntat ni de la força, no són lliures ni imposades: són espontànies.

Els caps del socialisme en la seva imaginació disposen la societat a la manera d'una gran màquina composta de tots els seus individus, com un immens exèrcit, reservant-se ells, com se suposa, la direcció de les manobres; però tota màquina, tot organisme, tota potència, necessita una força motriu. Aquesta és l'instint de posseir.

Una església domèstica

Aquest nom gloriós, de resonàncies cristianes que ens arriben dels primers segles de l'Església, donà una vegada el Dr. Torras a la casa d'un fidel cristià de la nostra terra, pare d'una família patriarcal plena de virtuts i bones obres. No en manquen d'altres, grat sia a Déu, que mereixen el mateix títol i són glòria i esperança de la nostra pàtria. Si de les nostres grans cases pairals s'ha dit amb profund sentit social que són cases-soques d'on brota la nostra pagesia, d'aquestes esglésies domèstiques podríem dir-ne cases-temptes, que li empelten l'esperit cristià. I si és veritat que el temple és la soca i arrel més vital i robusta de cada poble, també hauríem de dir que quiscuna d'aquestes cases és un tronc esponerós capaç de donar saba a moltes cases i generacions.

D'una d'aquestes cases exemplars voldríem donar l'estampa, prenent ocasió d'una festa religiosa que hem presenciada, i proposar-la com motiu de consol cristià en mig de la invasió pagana, i com una esperança social prometedora de bon planter, a semblança d'aquells plançons d'olivera que la Sagrada Escripura dona com benedicció a la casa patriarcal. Aquesta casa és Tortadès.

I

El casal que porta aquest nom té història de centúries, i ha brotat i rebrotat en incomputables generacions, com les centenàries soques de castanyer que la volten. Ajocada al bell cor de la Guilleria, és com el palau d'un imperi bosquerol que s'estén per una mar de valls i serralades en les quatre parròquies de Castanyadell, Espinelves, Sant Hilari i Sant Sadurní d'Osormort. Grans soleis plantats d'alzinars i de rouredes, fosques vagues de faigs i de castanyers, rierals enasprats de freixes i pollancres que pugen cel amunt, són com les províncies d'aquest reialme bosquetà.

Ací i allà, en planells i reclotades, el bosc sembla que s'esqueixa a viva força, deixant veure, com clapes de serenor entre nuvolades, belles feixes i quintanars que rumbegen de cara al sol blats, ordís i trumferars, al mig dels quals veureu assentada la masia voltada de corts per a les ovelles, vaques i eugassades. Són les masoveries, filloles de la gran casa pairal, en les quals uns humils jornalers que hi arriben sense altra riquesa que les mans per treballar, tot cuidant les finques de l'amo, es tornen amos d'altres propietats. Masover hi ha que posseeix diverses hisendes, i encara no vol deixar la masoveria, deu fecunda el seu benestar.

Acostem-nos a la casa-mare de tantes filles que porta el nom de Tortadès. És més antiga que moltes nacions i dinasties que compten centúries; però l'edifici actual data de la segona meitat de la divuitena, època gloriosa d'un ressorgiment admirable en tota la nostra pagesia. Millor que en els pergamins del seu arxiu, llegireu la història de la casa en els pedregolars, coberts i casalots escampats pel vessant de la muntanya. Va començar gairebé una baraca, i ara és un veritable plaau rural, que té ben agermanada la magnificència senyorial amb la simplicitat i austeritat camperoles. Assentada en la roca viva, s'alça enlaire, valenta i elegant, formant un massís compacte, gairebé quadrat, cobert per una immensa teulada de doble vessant, embigada amb uns

formidables cairats de roure, que, segons parer dels tècnics, podrien sostenir un pes tres vegades superior. Sota aquesta coberta majestuosa, capsada amb barbacanes d'amplíssima volada capasses de cobricellar altes façanes de quatre pisos, s'obren harmoniosament porxos, balcons i finestres, veritables sentits de la casa, que la posen en relació amb el món exterior.

Entrem dins la casa. Passat el portal, prou ample i generós per donar entrada a les persones, igual que als carros i automòbils, a un cantó trobareu oberta la cuina i menjadors dels treballadors amb llar encesa i taula sempre parada de pa i vi que Déu n'hi do; i a l'altre, rebosts i estables per tota mena de bestiar. Les voltes que cobreixen la planta baixa i bona part del primer pis fan ressonar les petjades amb un aire solemniat. Al capdamunt de l'escala d'amples graons de pedra, tots d'una peça, s'obre un palau de príncep de la pagesia.

Una cosa acaba de donar tota la sabor a aquella casa admirable, i és que tota fou bastida en temps que per aquelles serralades no hi havia carreteres ni altres vehicles que animals de bast. L'entrada de la casa porta una inscripció on es consigna, com el començ d'una nova dinastia, la data del 27 de febrer de 1877 en què arribà a Tortadès el primer cotxe. Això vol dir que tota la casa, no sols fou feta amb elements del país, sinó que aquests elements foren elaborats allí mateix. D'allí s'arrencaren les pedres, algunes tan dures que semblen pòrfid; allí es feren els maons i les teules; allí tenien el forn de la calç; d'aquells boscos foren tallades fustes de tota mena; fins els ferros foren elaborats allí mateix, com ho testifica l'art primitiu d'uns ocellots que semblen pastats de fang, i el torn que encara es conserva com un monument dalt les golfes. Armaris i calaixeres són de fusta del país, amb incrustacions de boix i figures tan ingènues, que en la seva desproporció delaten les mans muntanyenques que les treballaren.

II

Tot això no és més que el cos de Tortadès; però Tortadès té també ànima, més fonda i més preciosa que el cos. Molts visiten la casa pairal, i admiren la pau, la bellesa, l'ordre, la bonesa, que es respira a pleret com l'aire puríssim d'aquelles altures; però, la font fresca i regalada d'on ragen, com de la pròpia deu, tantes preciositats, només la descobreixen els qui tenen els ulls molt espirituals i purificats. I ara arribem a l'essencial d'aquest escrit, que no l'ha dictat cap pruija pintoresca o literària, sinó un zel apologètic, amb aquella apologètica viva que brolla naturalment dels grans exemples cristians.

Tortadès té una capella pública; i en aquesta capella hi viu nit i dia Jesús sacramentat; i aquell sagrari no és, com s'ha dit de molts sagraris, un calvari abandonat, sinó un devotíssim cenacle d'ànimes enamorades que vessen pertot llum, alegria, fortalesa i consol. El Dr. Torras i Bages fou el pastor inspirat que tingué la visió per endavant del que podria ésser el Tortadès natural, empeltat amb la saba sobrenatural de l'Eucaristia; i per això portà a aquella casa un sacerdot, no per fer l'ofici d'administrador temporal, ruïna segura del ministeri sacerdotal i

dels béns materials, com ho veiem cada dia, sinó per lliurar-se totalment al culte de Nostre Senyor Jesucrist i a la salvació de les ànimes. D'aleshores ençà el sagrari s'obre cada dia, tota la família com-brega devotament, i els dies de festa també moltes persones de la pagesia. Una capella bosquetana, que no té al costat sinó una casa de pagesos, i les altres les té escampades una i més hores lluny, d'un cap de l'any a l'altre dóna prop de quatre mil comunions.

Després de la santa missa, l'hora més solemne del dia és la del sant rosari. A la veu de l'amo que dóna el crit, tota la casa es reuneix a la gran sala vella, s'encenen els ciris de la capelleta del Roser, i comença aquella oració angelical, menada per l'amo i contestada per tota la família i per tots els treballadors, que ben assentats al voltant reposen de l'afadic del dia, mentre s'omplen l'ànima de consol i devoció.

Això és l'aliment espiritual dels dies feiners; però les festes a Tortadès són una delícia extraordinària, com si Nostre Senyor es fes sensible amb una d'aquelles manifestacions evangèliques que tant ens encisen. A punta de dia, una hora abans de la missa, la campana, encimbellada dalt del teulat en característic campanar de ferro, comença a repicar amb una veu dolça i decidida que desvetlla els homes, fa cantar els ocells i l'aviram i espanta el maligne amb les seves temptacions. La missa és a hora oportuna perquè la gent de les masoveries puguin rellevar-se tots i anar a complir el precepte, o bé a Tortadès, o a les parròquies del voltant, totes a dues hores aproximades de distància. La gent va arribant alegroia i festera, i troben oberta la capella i el confessionari pels qui volen rebre els sagraments, que sempre són alguns. A l'hora justa comença el sant sacrifici, amb l'anunci de les festes, la prèdica doctrinal i un seguit de comunions que fa goig. Acabada la missa, mentre la pubilla pregunta a les dones pels malalts i criatures, convidant els de més lluny i els més petits a pendre algun refrigeri, els homes fan col·lotge amb l'amo, comentant les feines de la setmana, parlant de les collites, consultant tribulacions i mals de cap de tota mena; fins que, acompanyats els de cada casa, se'n tornen a la masia plens d'alegria franca i sanitosos.

Això ja semblaria prou festa religiosa dominical per una casa de pagès; però a Tortadès Jesús atreu les ànimes tan íntimament, que a la tarda totes senten necessitat de tornar al voltant del sagrari i tenir una veritable expansió de família amb el Bon Jesús, pare de tots. Entrada de fosc, quan tothom ja ha tornat de la vila, o de les passejades per artigues i conreus, o de l'esport de la cacera, la campana crida altra volta a la capella, enramada de flors per ànimes enamorades, i amb bona encesa de ciris, i es torna obrir el sagrari amb exposició menor, es resa el sant rosari, es fa visita a Jesús sacramentat, i sobretot, els cors s'exhalen amb dolces i espirituals cantúries. L'amo s'asseu a l'harmònim, la pubilla refila amb veu d'àngel les millors composicions dels nostres mestres, i tothom contesta a ple cor amb veus de totes menes agermanades per la més senzilla devoció. La darrera cantada és sempre la dels goigs de la Puríssima, patrona centenària de Tortadès, encantadors a tot ser-ho, amb lletra del Dr. Marian Serra i Esturí, i música del mestre Millet, amic de la família.

III

Una d'aquestes festes extraordinàries, potser la més extraordinària de totes, ha estat la que s'ha celebrat en aquella capella el dia 21 d'agost d'aquest any: la primera comunió de l'hereuet de la casa. Tortadès feia prop d'una centúria que no havia vist néixer un hereu, i en aquesta llarga tongada no sols havia sofert la crisi interna que amenaçava desfer la família per extinció, sinó que per aquells cims havien rodolat llamps i tempestes externes que maldaven esquarterar la casa. Un i altre perill foren vençuts per especial i amorosa providència de Déu. Ja s'entén, doncs, la immensa alegria amb què fou rebut aquest primer fill de benedicció, multiplicat ara en prolífica companyia de germanets.

Tant els bons pares d'aquesta criatura, com la generació dels seus padrins que havien passat pels dies negres d'angoixes i perills, no capien millor acció de gràcies, ni veien manera més segura de conservar el do de Déu, com portar aquest infant, com més aviat millor, a Jesús sacramentat, oferint-li la seva innocència com el millor sagrari, i posant l'amor diví com la millor guarda i defensa de l'ànima estimada. L'infantó no tenia encara sis anys ben complerts, però una diligent i amorosa educació materna l'havia avesat a totes les pràctiques cristianes, i l'avi feia ja prop de tres anys que li feia ajudar cada dia la missa al seu costat. Pot ben dir-se que més aviat va saber dir les coses de Déu que les coses humanes. Bon punt, doncs, es veié lluir en aquell tendre enteniment el primer raig de la discreció que demana la santa Església, es va determinar que l'infant fes la seva primera comunió, pensant que així feien un gran bé, no sols a ell mateix, sinó també a tota la casa. Heus ací la festa que ara volem explicar en poques paraules.

Calia primer preparar l'ànima de l'infant amb tota diligència, i d'aquesta tasca, ultra la família que tota ajudava el possible, va encarregar-se un sacerdot que quinze dies seguits dialogava amb ell de les coses divines, fent-li conèixer i estimar a Nostre Senyor Jesucrist.

Preparada espiritualment l'ànima de l'infant, es pensà també en adornar la capella. I, començant pel sagrari, mesos abans foren brodats d'or i sedes una cortineta i sobrecofó, que foren estrenats en aquesta festa. La vigília tothom estava ocupat per Nostre Senyor: uns anaven a buscar boix, altres trenaven garlandes, altres feien rams de flors. Totes les del jardí van entrar a la capella. El trespol d'aquesta i la placeta del davant fou escampada d'espígol, col·lit dels soleis, que tot ho embaumava de perfum espiritualíssim. Grans plançons de grèvol, lluent com fulles d'argent, decoraven la façana de la casa. El bo i millor d'alfombres, cadires i coixins esperaven en el presbiteri a l'estimat del Bon Jesús i la seva família. El toc d'oració de la vesprada del dissabte fou el prenunci de la gran festa: la campana tritllejava i giravoltava sense saber aturar-se.

El diumenge, a trenc d'alba, ja tot anava de festa grossa. El campanar repicava sense parar, la casa es deixondia, i totes les masies del voltant enviaven colles de gent. Tothom arribava endiumenjat i amb cara de festa. Els petits pagesets, que de poc havien fet la seva primera comunió, foren els qui vingueren més nombrosos i alegrois. A la casa hi ha-

via quatre sacerdots, i tothom pogué confessar-se aviat i a tot pler.

Arribada l'hora, començà la devota festa segons el cerimonial de Pius X, amb una solemne simplicitat i sense cap aldarull de músiques distractives. El celebrant, revestit d'alba i estola, sortí a l'altar, acompanyat dels altres sacerdots, mentre entrava el tendre infant, portant penjat del braç esquerre el seu vestidet de batejar, i un ciri encès a la mà dreta, i va agenollar-se al mig de la grada del presbiteri, voltat dels seus pares i padrins. Mentrestant tots cantaven el salm *Ecce quam bonum et quam iucundum*. Acabat aquest, el celebrant entonà el *Veni Creator*, que tots van continuar tenint a la mà el llibret que el "Foment de Pietat Catalana" té imprès per aquesta cerimònia. Després de l'himne de l'Esperit Sant, el sacerdot va assentar-se al mig de l'altar, de cara al poble, i el pare de l'infantó va presentar-lo a l'Església demanant per ell la suprema gràcia d'ésser admès a la santa comunió. El diàleg entaulat aleshores entre el sacerdot, el pare que presenta el seu fill i l'infant candidat de l'Eucaristia, trenca el cor i fa venir les llàgrimes als ulls de tots, per aquella augusta simplicitat amb què es diuen les coses més grans del cel i de la terra. L'infantó fa la seva professió de fe i renova per si mateix les promeses que, en nom seu, feren els seus padrins el dia del seu baptisme, i el sacerdot li recorda com ha de conservar pur i net aquell vestit d'innocència per presentar-lo al jutge suprem, el dia del judici, i com té de portar sempre encesa aquella llum de la fe per regir tots els passos de la seva vida.

Després d'aquesta cerimònia començà la santa missa, els passos de la qual un sacerdot va glossant breument i simplicíssimament, concentrant l'atenció de l'infant i de tots els presents en el divinal sacrifici, que deixa com el seu fruit damunt l'altar, l'hòstia santa de la primera comunió. Arribada aquesta hora, el celebrant fa una breu plàtica preparatòria, declarant el veritable sentit de la festa. La festa la fa primerament el Bon Jesús, que eternament ha escollit aquesta animeta per amor, que ha plantat en ella la vida sobrenatural amb la seva sang, que ha comptat els moments que faltaven per fer-se Ell mateix el seu aliment. La festa la fan també els pares, que després de portar en els seus braços la innocència del seu fillet, en desvetllar-se aquest a la vida del món, no veuen altra manera de guardar-lo sinó posant-lo dins el mateix Cor de Jesús. La festa, finalment, la fa el venturós infant que avui s'acosta al sagrari per renovar per si mateix les promeses que en nom seu feren els seus padrins el dia del seu baptisme, i per nodrir-se de l'únic aliment que pot donar-li i conservar-li robusta la vida de la gràcia fins al cel.

Seguidament tothom combrega en mig del més gran silenci, on no se sent sinó el *Corpus Domini Nostri Jesuchristi custodiat animam tuam in vitam aeternam. Amen*.

Acabada la missa, el sacerdot entona el *Laudate pueri Dominum*, que és l'himne d'acció de gràcies dels infants, i el canten tots amb pura i senzilla melodia gregoriana. Després el sacerdot canta les oracions que la Santa Església té establertes per la devota cerimònia de beneir els infants, les quals mai no tenen una sabor tan dolça com després de la primera comunió.

Sortint de la capella, a l'era de davant de la casa

tota plena de garberes per la batuda de demà, rep l'infantó les enhorabones de tots, mentre ell mateix va donant a tothom, en recordança de tan gran dia, una videta de Sant Lluís, particularment escaient en aquest any del centenari del gloriós Sant Patró de la joventut.

Hora baixa de la tarda, la capella es torna a omplir de lluminàries i cantúries de la bona gent de la casa. És exposat el Santíssim, es resa el rosari, i el sacerdot torna a sermonar familiarment, com qui recull fins les engrunes de tan bella diada. Jesús ens diu que si no estem empeltats en Ell i no tenim la mateixa saba, serem tallats com sarments estèrils i llençats al foc; però si vivim en Ell menjant el seu Cos i bevent la seva Sang, tenim la vida eterna. Això és tan veritat dels individus, com de les cases, com dels pobles. Tortadès té la vida de Jesucrist, perquè fa vida eucarística. Déu faci que el nou plançó que avui esclata a la vida sobrenatural, que brolla del Cor de Jesús, la conservi sempre ufanosa, no sols per viure-la ell mateix, sinó també per comunicar-la a tot el casal.

Així s'acabà la festa més gran, celebrada amb la màxima simplicitat de la pagesia, i per això mateix més saborosa que tots els convencionalismes de ciutat. Ella diu, millor que totes les nostres paraules, el que és una església domèstica, i, ço que és més encara, la crea.

V. DE T.

A l'hotel Montagud de Ribas

Diumenge, dia 3 del corrent, clogueren en aquell bellíssim indret de la nostra terra la tanda d'Exercicis Espirituals, a la qual assistiren més de 80 homes vinguts de tots els indrets de Catalunya. Fabricants, directors d'indústries, contractistes, homes de carrera, de lletres, propietaris, tots persones significades.

Aquest acte de clausura, al qual tinguérem el plaer d'assistir, ens commogué profundament i ens omplí el cor de joia. La gernació que hi acudí ocupà el magnífic i grandios saló d'actes de l'hotel i el "hall". Allí tinguérem ocasió de constatar que l'Obra parroquial dels Exercicis fa via a passos gegantins; la reforma social individual, base de la colectiva, ben prompte serà un fet conhortador. Ja no serà sols Catalunya la que gaudirà d'aquesta esponsorosa llavor. Ja transcendeix fora de Catalunya, a l'altra banda del Pireneu i fins Amèrica i tot. D'allí així mateix vénen apòstols a aprendre "de visu" i pràcticament la tasca dels Exercicis. Lloat sia Déu, que a grans mals oposa grans remeis adequats a les necessitats dels temps.

No tenim espai per a glossar l'entusiasme dels qui prengueren part en la tanda. Ho demostraren prou eloqüentment i públicament, homes conscients, convertits, convençuts, errats abans, sincers i creients avui, i el que és més, tornats apòstols.

Volem homes conscients!, deia l'apòstol de l'Obra, el P. Vallet. Volem apòstols de l'amor de Déu, de l'amor al proïsme; homes justos, honrats! Volem portar la bona llavor arreu del món! Volem oposar enfront de la Internacional soviètica de l'odi, de la venjança, de la carn, la Primera Internacional de l'amor.

G.

El que passa

ESPANYA ENDINS

Segons nota oficial de la qual ja tindran coneixement els nostres lectors, aquests dies hi ha hagut un conat de complot que, naturalment, no ha reeixit.

El fet més seriós de la setmana és el Congrés cerealista celebrat a Valladolid, on es reuní la flor i nata dels agricultors espanyols i on es tractaren problemes vitals per a la nacional economia. Tement-ho ja amb temps advertirem la importància del Congrés cerealista de Valladolid i la conveniència que Catalunya no hi manqui. Ara no és com abans. Ara amb un cop de ploma, es resolen problemes que abans costaven anys de discussions i no es resolien quasi mai.

Altre fet important hebdomadari ha estat l'entrevista de Primo de Rivera i Austen Chamberlain en aigües de Palma de Mallorca. Les ones s'emportaren els secrets de la conferència, però les ones són rumoroses, també xerrant. I es diu que diuen que tot se sabrà... Més clar, aigua.

ESPANYA ENFORA

Els vuitanta anys de Hindenburg s'han festejat a tota la Germània i per tots els germànics del món com una gran festa nacional. Fora del comunisme, que estan al marge de la política germànica, i d'alguns nacionalistes esbojarrats, no hi ha hagut cap

alemany que no celebrés aquesta festa. Val a dir que Hindenburg es mereix l'homenatge.

Ara bé; aquest homenatge, tot i descomptat com estava, ha estat una mena de revelació. Ens ha revelat una Alemanya grandiosa, unida, vibrant, plena, arborada de patriotisme, frisa de regeneració, resolta a tornar a ésser...

No creiem que això hagi passat desapercebut als polítics de l'Entente, sobretot els francesos, que no es fien de Locarno, ni de Ginebra, ni de la Societat de les Nacions, ni de les simpaties ianquis, ni dels afalacs anglesos, sinó de les seves pròpies forces. Aquest és un dels principals motius que fracassin tots els projectes de desarmaments.

El soroll que ha mogut i les protestes que ha provocat l'últim discurs de Hindenburg defensant la inculpabilitat d'Alemanya en la Guerra Gran, no són més que un pretext per a continuar la política d'armaments que, de fet, preconitzen totes les potències menys Alemanya, perquè... no pot armar-se.

Nosaltres — i sigui dit de pas, — no creiem en l'eficàcia del callament perpetu imposat a tall de fall jurídic en aquesta qüestió suscitada per Hindenburg i vivent en tots els cors germànics. Caldrà esbandir-la, com tantes altres de semblants. Caldrà una revisió total i lleial del Tractat de Pau de Versalles, mantes voltes anomenat ací Tractat de Guerra. Mentre estigui en peu, la pau serà un mite. Cal una vera reconciliació entre els pobles que lluitaren en la Guerra Gran. Al cap i a la fi, la revisió es va fent, si us plau per força, però sense cap eficàcia política. *Sapientie est mutare consilium*. I és cosa del diable perseverar en l'error.

J.

Espurnes

El Cardenal Vicari Pompili ha publicat un edicte invitant totes les persones que posseeixin relíquies, com cartes, autògrafs, etc. del Papa Pius X, que les deixin a la Santa Seu per a llur examen, a fi d'accelerar el procés de beatificació de l'indicat Papa dels nostres temps.

Mussolini ha accedit a la sollicitud de la ciutat de Riese, d'on era oriünd Pius X, perquè incorpori en el seu escut, el del Papa.

Tots els catòlics hem de fer vots perquè la canonització de Pius X sigui portada a terme com més aviat possible.

La Societat Mèdica de Sant Lluç, a França, ha pres la iniciativa de comprar i convertir en sanatori per al clergat, l'antiga residència dels Abats de Lerins, de la diòcesi de Niça, en vista dels estralls que la tuberculosi està fent en les files dels seminaristes.

El Sant Pare aprovà el projecte i contribuï amb un milió de lires a la subscripció oberta.

Els pobles que s'havien separat de la unitat catòlica, tornen a llur centre, i entre ells, Noruega, on s'aixequen temples i estàtues al Sagrat Cor de Jesús.

Últimament el Vicari Apostòlic Mons. Smith beneí una capella a Stabock, població d'unes 15.000 ànimes, i féu ressaltar la significació de la casa de Déu.

Cal veure la mà divina de l'Església. Quan la foragiten d'uns pobles, altres pobles l'acullen.

Els agricultors del ram de l'olivera, en el seu últim Congrés Internacional, han elegit Patró a Sant Francesc d'Assís, el sepulcre del qual està rodejat d'oliveres, arbre útil i benèfic. Com a testimoni record del setè Centenari del Patriarca, convertiran en bosc la muntanya veïna d'Assís, amb la plantació de 25.000 arbres.

Ja ho està de bé tot això, però és necessari que tots portem Sant Francesc dintre dels nostres cors, i que les nostres paraules i obres siguin filles de l'esperit verament franciscà.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Noticiari

Espanya

Ha passat a millor vida, a Molins de Rei, la virtuosíssima senyora donya Sofia Amat, vídua de Fàbrega, mare del nostre distingit i estimat col·laborador Lluís Fàbrega, i del M. R. Pare Francesc Fàbrega, Escolapi, que ha ocupat alts càrrecs en la gloriosa Orde Pia. Als dos respectables i afligits amics testimoniem el nostre cristià condol per tan sensible pèrdua, i per si davant la suprema justícia de Déu faltés quelcom a la justificació de tan exemplar dama, interessem en sufragi de la seva ànima les oracions dels bons lectors de CATALUNYA SOCIAL. R. I. P. A.

—Ha estat donada pel Govern la Medalla del Treball al Rev. Sr. Julià López, de Villamayor de Campos, ànima del Sindicat catòlic-agrícola.

Enhorabona.

—A Pontevedra s'ha inaugurat la Caixa de Crèdit Foral, de la qual tan bons resultats s'esperen per a la solució més pràctica de la qüestió dels Fors gal·lecs. Verament: no hi ha res més pràctic que el diner per a solucionar qüestions d'aquesta mena.

—S'ha inaugurat al Centre Excursionista de la Barceloneta "César A. Torres", la II Exposició de Treballs Manuels de Gent de Mar.

Aquesta exposició ha superat en qualitat l'anterior, si bé, per tal d'assolir-ho, ha calgut realitzar una tasca de selecció rigorosa i reduir considerablement el nombre d'obres a exposar.

La majoria de miniatures són de factura impecable; els materials emprats en la construcció, nobles; i els assumptes predominants, contemporanis.

Les reproduccions dels segles XIII i XIV, i de l'època del Consolat de Mar, no abunden, certament, però les poques que s'exhibeixen són reeixides, notabilíssimes.

—S'ha disposat de R. O. que es constitueixin, "amb caràcter interí", set delegacions "permanents" d'assegurances agro-pecuàries.

En què quedem, interines o permanents, aquestes delegacions?

Quan la *Gaceta* es posa a dir disbarats...

—La Lliga contra la pública immoralitat segueix els seus treballs preliminars de l'assemblea que es pensa celebrar a Madrid en la primera quinzena de novembre.

Són sis les ponències que s'estudiaran: tres sobre pornografia, una sobre cinematografia, una altra sobre problema de la mendicitat i una altra sobre immoralitat en general.

Existeix el projecte de crear lligues a totes les províncies i fundar una federació nacional.

Assistiran al acte diversos prelatos.

—Els periodistes gironins projecten construir-se cases barates en terrenys molt adequats per al cas.

—Llegim i copiem:

"Per disposició governativa, a instàncies de la Junta de govern de la Secció de Cooperatives del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, ha estat separada la cooperativa de consum, la qual forma una entitat independent, deslligada en absolut dels actuals dirigents de l'esmentat Centre.

En la Junta general celebrada, hom modificà els Estatuts, elegí nou Consell directiu i acordà anomenar-la d'ací endavant Cooperativa *La Dependència*."

Estranger

Sovint llegim noves com aquesta: En la ciutat de Goya (Argentina) s'ha enfonsat la coberta d'un cinema i ha ocasionat 70 víctimes, especialment dones i criatures. El miracle és com no n'hi ha més de semblants desgràcies donat el nombre de cinemes i la poca cura que es té en llur construcció, com en tot.

—A Rússia continua aplicant-se la "solució directa" a les vagues obreres, és a dir, les armes de foc. Una solució recent ha costat la vida a 65 vaguistes.

—El comitè executiu de la Internacional Obrera, radicada a Brusselles, ha acordat no prestar-se a la formació del front únic preconitzat pels elements comunistes.

—A Viena vaguen les noies que serveixen de maniquís en els grans tallers de modes que fan la competència als de París. Demanen... la lluna, segons diuen. Pobres noies!

—El govern alemany ha resolt augmentar en un 25 per 100, en general, els sous dels empleats públics. Menys empleats, i més ben pagats.

—El govern dels Soviets ha tingut una pensada: vol fer un panteó de cervells socialistes il·lustres. Li costarà d'omplir-lo, si mira gaire prim...

—A l'aviador Lindbergh un llibre de 5.000 paraules li ha donat un benefici líquid de dos milions de dòlars. Val més volar que estudiar.

—Això del divorci és una cosa divertida. A un comerciant egipci de Zanta li ha permès casar-se seixanta vegades. Els partidaris del divorci estan d'enhorabona, però els costarà de batre el record. I el món, a aquest pas, ja pot preparar-se per a la liquidació final...

—La propaganda comunista de què és víctima l'exèrcit francès ha envaït la marina de guerra, entre les forces de la qual es registren greus actes d'indisciplina militar.

El govern francès comença a donar-se'n compte i expulsa sense compliments a tots els *indesitjables*, no sense aplicar a molts d'ells la justícia de primera mà... La democràcia ja comporta això...

—Els ianquis l'han dat per ballar la seva riquesa, i ballen com esbojarrats. Ara anuncien l'invent d'un nou ball que és la quinta essència del desenfrè. Es verament orgiàstic. Es titula el "kinkaju". S'anuncia la seva pròxima importació a Europa. No li faltaran balladores, àdhuc entre les donzelles cristianes!

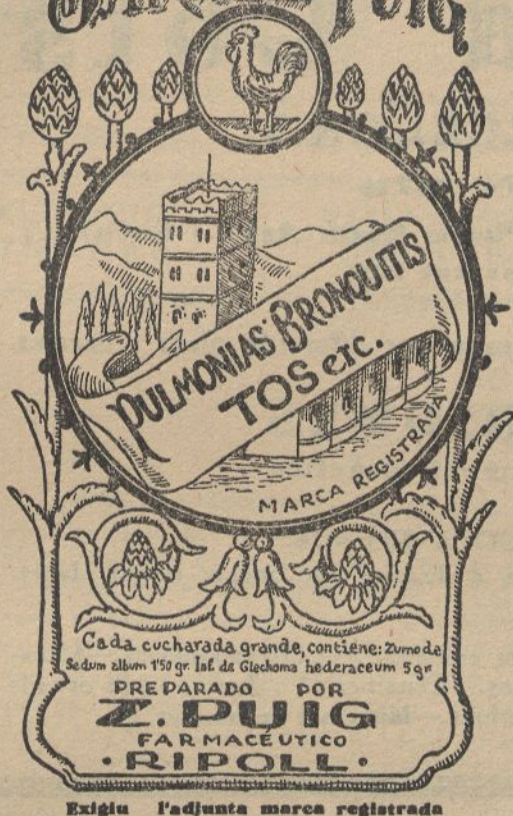
—Així com a tot arreu guanya forces el partit comunista, a Anglaterra les va perdent. El bon sentit del poble humil anglès triomfa dels afalacs comunistes.

—Vaga curiosa. Els estudiants blancs de la Universitat ianqui d'Emerçon de Gary (Indiana) s'han declarat en vaga perquè no volen alternar amb els estudiants negres. Es tem que la tensió d'esperits acabi amb els linxaments de consuetud.

La bàrbara civilització ianqui ja comporta això...

—La crisi del treball a la república de Cuba obliga els emigrants a deixar-la. D'espanyols ja van repatriats uns 5.000 i es diu que són 12.000 els que tenen demanats passaports. La riquesa de l'illa de Cuba ha minvat molt.

JARABE PUIG

Exigiu l'adjunta marca registrada

XAROP PUIG

preparat per Z. Puig.—RIPOLL

Antiga i acreditada preparació per a combatre les pulmonies, bronquitis, catarros, tos i totes les afeccions de l'aparell respiratori.

Seixanta anys d'èxits continus.

De venda: en totes les farmàcies i centres d'específics.

LA BIBLIA

DE

MONTSERRAT

Aquesta traducció dels textos originals de la Bíblia amb el corresponent comentari, constarà de 23 volums de més de 300 planes en gran format. Únicament es ven per subscripció a tota la sèrie de volums. El preu de cada volum relligat és de 30 ptes. El pagament s'efectuarà a l'entrega de cada volum.

Demaneu prospectes especials al R. Pare Administrador de les Publicacions.

MONESTIR DE MONTSERRAT (BARCELONA)

NO POT MANCAR EN CAP CASA

LA PARAULA CRISTIANA

Revista mensual: 100 pàgs. de text

Subscripció: Un any, 25 ptes.

Mig any, 15 ptes.

Número solt, 2'50 ptes.

Administració: C. dels Angels, 22 i 24
BARCELONA

Acadèmia Cots

Arcs, 10. - BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Direcció general: Carrer Arcs, 10 (Places Santa Anna i Nova)

Telèfon 5041 A. - Apartat 782

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Lingüofons.—Màquines de calcular, etc.

Companyia Transatlàntica

VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID	}	Espanya-Nova York
DIRECTE		
9 Expedicions a l'any.		
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic		
16 Expedicions a l'any		
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina		
14 Expedicions a l'any.		
LINEA: Mediterrani-Cuba-Mèxic-Nova Orleans		
14 Expedicions a l'any.		
"		Mediterrani, Costa Firme i Pacífic
11 Expedicions a l'any.		
"		Mediterrani a Fernando Pó
12 Expedicions a l'any.		
"		a Filipines
3 Expedicions a l'any.		

Servei tipus Gran Hotel-T. S. F.-Radio-telefonía - Orquestra - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia en els principals ports d'Espanya. A Barcelona oficines de la Companyia: Plaça Medinaceli, 8

Ganivets, navalles, estisores i tota mena d'articles de tocador

Taller d'esmolador navalles i altres eines de tall

PLAÇA DEL PI, 3 (Davant l'Església)

FRANQUEO CONCERTADO

ATENCIO A. G. - Provença, 121.